

ПРАВИЛА ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ПРИРОДЕН ГАЗ

В сила от 01.01.2017 г.

Издадени от Комисията за енергийно и водно регулиране

Обн. ДВ. бр.99 от 13 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 19 Юли 2019г., изм. ДВ. бр.79 от 21 Септември 2021г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тези правила определят:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) реда и начина за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос, обработване, отхвърляне, съгласуване с оператори на съседни преносни системи и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки за пренос от оператора на преносна система (ОПС) в точките на междусистемно свързване;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) реда и начина за подаване на заявки и коригиращи заявки за пренос, обработване, отхвърляне и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки за пренос от ОПС във вътрешни входни и изходни точки на газопреносните мрежи;

3. условията и начина за общ обмен на данни с ползвателите на мрежите във връзка с процеса на подаване на заявки и коригиращи заявки;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) начина на предоставяне на информация относно балансовия статус на ползвателите от ОПС;

5. реда и начина за използване на виртуална търговска точка (ВТТ) за осъществяване на сделки с природен газ и подаване на уведомления за сделка;

6. разпределянето на начални и крайни дисбаланси по ползватели, сетълмент и фактуриране на дисбаланси;

7. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) условията и начина за извършване от ОПС на физическо (оперативно, остатъчно) балансиране на газопреносните мрежи;

8. (нова - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) общи правила за участие на платформа за търговия с природен газ.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Правилата имат за цел създаване на режим на балансиране съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26.03.2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи, при който:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата за един газов ден; ОПС купува и продава природен газ за балансиране с цел покриване на индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС е отговорен за физическото балансиране на газопреносната мрежа като съвкупност от дейности, чрез които се осигурява ефективното функциониране на газопреносната мрежа в реално време, така че по всяко време да осигури преноса на природен газ от входните точки на мрежата до изходните, с оглед ефективно и безопасно функциониране на мрежата и поддържането ѝ в експлоатационните ѝ граници;

физическото балансиране включва дейности, свързани с физическо компенсирание на търговски дисбаланси (остатъчно балансиране), и дейности, свързани с осигуряване на оперативния интегритет на мрежата (оперативни мерки); физическото балансиране на мрежата е функция на търговското балансиране;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) ползвателите са отговорни за осигуряване на баланс между входящите и изходящите потоци в своето балансово портфолио; за допуснатите от ползвателите дневни дисбаланси се заплаща такса за дисбаланс; ползвателите могат да търгуват с природен газ на виртуална търговска точка, за да намалят размера на своя дисбаланс; сделките на виртуалната търговска точка могат да се сключват на платформа за търговия;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) са отразени действителните нужди на системата при отчитане на наличните ресурси на ОПС и ползвателите са стимулирани да балансират ефективно балансовите си портфолия;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) се въвежда финансово изчистване на възникналите дневни дисбаланси на ползвателите;

6. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС извършва остатъчното балансиране чрез действия за балансиране;

7. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС изпълнява задълженията си да осигурява необходимата информация на ползвателите, за да имат възможност да предприемат коригиращи действия за промяна на газовия поток в рамките на деня, с цел ефективно управление на риска, свързан с режима на балансиране.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2021 г., в сила от 01.10.2021 г.) Правилата се прилагат по отношение на балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България.

Глава втора.

ЗАЯВКИ И КОРИГИРАЩИ ЗАЯВКИ ЗА ПРЕНОС В ТОЧКИТЕ НА МЕЖДУСИСТЕМНО СВЪРЗВАНЕ

Чл. 4. Заявките и коригиращите заявки за пренос в точките на междусистемно свързване съдържат най-малко следните данни:

1. точката на междусистемно свързване;
2. посоката на газовия поток;
3. идентификационните данни на ползвателя и/или на балансовото му портфолио;
4. идентификационните данни на контрагента, на ползвателя и/или на балансовото портфолио на контрагента;
5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) началния и крайния час на газовия поток, за който е подадена заявка или коригираща заявка (началото и края на газов ден D);
6. газов ден D, за който се отнася заявката;
7. количеството природен газ, което се заявява от ползвателя за пренос през газов ден D.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред за подаване и обработване на заявки:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ползвателите са длъжни да подават до ОПС заявка за газов ден D не по-късно от 15,00 ч. в газов ден D-1;
2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС взема предвид последната заявка, която е получил от ползвателя преди 15,00 ч. в газов ден D-1;
3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) срокът за обработване на заявка е от 15,00 ч. до 17,00 ч. в газов ден D-1; в този срок ОПС изпраща съобщението за потвърдените количества до ползвателя;
4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) при липса на действителна заявка, подадена от ползвателя до 15,00 ч., ОПС прилага правилото за подаване на заявки по

подразбиране нула.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред за подаване и обработване на коригиращи заявки:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ползвателите имат право да подават коригиращи заявки в срока за подаване на коригиращи заявки, който започва в 17,00 ч. в газов ден D-1 и изтича три часа преди края на газов ден D;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС започва цикъл за обработване на коригиращи заявки за газов ден D в началото на всеки час в рамките на срока по т. 1, като първият цикъл за обработване започва в 18,00 ч. в газов ден D-1;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) във всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки ОПС взема предвид последната коригираща заявка, която е получил от ползвателя преди началото на цикъла;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС изпраща съобщението за потвърдените дневни количества до ползвателя след прилагане на процедурата по чл. 8 в срок до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) количествата, заявени за пренос за газов ден D, са почасово равномерно разпределени за всеки час от началото до края на газов ден D; при подаване на коригираща заявка количествата са равномерно разпределени за оставащите часове до края на газовия ден.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред и условия за отхвърляне на заявки и коригиращи заявки или промяна на заявеното количество природен газ:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли заявка или коригираща заявка до два часа от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки в следните случаи:

а) когато не отговаря на изискванията за съдържанието ѝ по чл. 4;

б) когато е подадена от лице, което не е ползвател;

в) когато приемането на заявката би довело до отрицателни заявени количества за оставащото време от газовия ден;

г) (изм. и доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) когато заявката надвишава разпределения капацитет на ползвателя. В този случай ОПС потвърждава заявка до размера на разпределения капацитет.

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли коригираща заявка, когато надвишава разпределения капацитет на ползвателя за оставащите часове, до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли коригираща заявка до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки, когато не отговаря на наложените от ОПС задължения в рамките на деня за ползвателите;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС не може да отхвърли заявка или коригираща заявка на ползвател на мрежата само защото предвидените входящи количества на този ползвател не са равни на предвидените му изходящи количества;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС използва количеството по последната потвърдена заявка на ползвателя, когато коригираща заявка бъде отхвърлена;

6. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да променя заявка и коригираща заявка само при извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата; ОПС уведомява КЕВР и ползвателите за всяко предприето такова действие.

Чл. 8. Ред за съгласуване на заявките с операторите на съседни преносни системи:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) в случай че ОПС не са се съгласили на други условия в споразумението им за междусистемно свързване, заявки и

коригиращи заявки се управляват от двата съседни ОПС в точките на междусистемно свързване в съответствие със следните основни правила:

а) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) при сравняване на заявките, подадени към двата ОПС, се прилага правилото за одобряване на по-малкото от двете количества;

б) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС, под чийто контрол е оборудването за управление на газовия поток, изпълнява функцията на съгласуващ ОПС, а другият ОПС изпълнява функцията на инициращ процес на ОПС;

в) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС вземат предвид всяко временно намаляване на капацитета от едната или от двете страни на точката на междусистемно свързване;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС извършват процеса на съгласуване при спазване на следната последователност:

а) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) инициращият ОПС изчислява и изпраща обработената заявка за количествата природен газ ("обработените количества") на съгласуващия ОПС до четиридесет и пет минути от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

б) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) съгласуващият ОПС изчислява и изпраща потвърдените количества природен газ на инициращия ОПС до деветдесет минути от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

в) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) двата ОПС изпращат потвърдените количества природен газ на ползвателите и изготвят график за газовия поток през точката на междусистемно свързване до два часа от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

3. (изм. доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) подготвителният период за изпълнение на заявка или коригираща заявка от ОПС е до два часа от началото на срока за обработване на заявка, съответно от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки.

Глава трета.

ЗАЯВКИ И КОРИГИРАЩИ ЗАЯВКИ ЗА ПРЕНОС ВЪВ ВЪТРЕШНИ ВХОДНИ И ИЗХОДНИ ТОЧКИ НА ГАЗОПРЕНОСНИТЕ МРЕЖИ

Чл. 9. Заявките и коригиращите заявки във вътрешните входни и изходните точки към потребители в страната съдържат най-малко следните данни:

1. точката от мрежата;
2. посоката на газовия поток;
3. идентификационните данни на ползвателя и/или на балансовото му портфолио;
4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) началния и крайния час на газовия поток, за който е подадена заявка или коригираща заявка (началото и края на газов ден D);
5. газов ден D, за който се отнася заявката;
6. количеството природен газ, което се заявява от ползвателя за пренос през газов ден D.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред за подаване и обработване на заявки:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ползвателите са длъжни да подават до ОПС заявка за газов ден D не по-късно от 15,00 ч. в газов ден D-1;
2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС взема предвид последната заявка, която е получил от ползвателя преди 15,00 ч. в газов ден D-1;
3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) срокът за обработване на заявка е

от 15,00 ч. до 17,00 ч. в газов ден D-1; в този срок ОПС изпраща съобщението за потвърдените количества до ползвателя;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) при липса на действителна заявка, подадена от ползвателя до 15,00 ч., ОПС прилага правилото за подаване на заявки по подразбиране нула.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред за подаване и обработване на коригиращи заявки:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ползвателите имат право да подават коригиращи заявки в срока за подаване на коригиращи заявки, който започва в 17,00 ч. в газов ден D-1 и изтича три часа преди края на газов ден D;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС започва цикъл за обработване на коригиращи заявки за газов ден D в началото на всеки час в рамките на срока по т. 1, като първият цикъл за обработване започва в 18,00 ч. в газов ден D-1;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) във всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки ОПС взема предвид последната коригираща заявка, която е получил от ползвателя преди началото на цикъла;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС изпраща съобщението за потвърдените дневни количества до ползвателя в срок до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) количествата, заявени за пренос за газов ден D, са почасово равномерно разпределени за всеки час от началото до края на газов ден D; при подаване на коригираща заявка количествата са равномерно разпределени за оставащите часове до края на газовия ден.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред и условия за отхвърляне на заявки и коригиращи заявки или промяна на заявеното количество природен газ:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли заявка или коригираща заявка до два часа от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка в следните случаи:

а) когато не отговаря на изискванията за съдържанието ѝ по чл. 9;

б) когато е подадена от лице, което не е ползвател;

в) когато приемането на заявката би довело до отрицателни заявени количества за оставащото време от газовия ден;

г) (доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) когато заявката надвишава разпределения капацитет на ползвателя. В този случай ОПС потвърждава заявка до размера на разпределения капацитет.

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли коригираща заявка, когато надвишава разпределения капацитет на ползвателя за оставащите часове, до два часа от началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки, освен ако тази коригираща заявка се подава за заявяване на прекъсваем капацитет, когато такъв се предлага от ОПС;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да отхвърли коригираща заявка до два часа след началото на всеки цикъл за обработване на коригиращи заявки, когато тя не отговаря на наложените от ОПС задължения в рамките на деня;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС не може да отхвърли заявка или коригираща заявка на ползвател на мрежата само защото предвидените входящи количества на този ползвател не са равни на предвидените му изходящи количества;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) когато коригираща заявка бъде отхвърлена, ОПС използва последно потвърдената заявка за ден D;

6. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да променя

количеството природен газ, заявено със заявка и коригираща заявка, само при извънредни обстоятелства или аварийни ситуации, когато има явна опасност за сигурността и стабилността на системата; ОПС уведомява КЕВР и ползвателите за всяко предприето такова действие.

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС изпраща потвърдените количества природен газ на ползвателите и изготвя график за газовия поток за съответната точка до два часа от началото на срока за обработване на заявка или от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Подготвителният период за изпълнение на заявка или коригираща заявка от ОПС е два часа от началото на срока за обработване на заявка, съответно от началото на всеки цикъл за обработване на коригираща заявка.

Глава четвърта. ОБЩ ОБМЕН НА ДАННИ С ПОЛЗВАТЕЛИТЕ

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) За комуникация в процеса на подаване, обработване и потвърждаване на заявки и коригиращи заявки ОПС въвежда и използва поне един от следните видове обмен на данни:

1. основан на документи обмен на данни, при който данните се поместват във файлове, които се обменят автоматично между съответните информационни системи;

2. (нова - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) интегриран обмен на данни, при който данните се обменят директно между две приложни програми на съответните информационни системи;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) интерактивен обмен на данни, при който данните се обменят в диалогов режим чрез уеббазирано приложение посредством браузър.

Чл. 15. (1) За всеки от видовете обмен на данни се използват следните общи решения за обмен на данни, състоящи се от протокол, форма на данните и мрежа:

1. за основания на документи обмен на данни:

а) (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) протокол: AS4;

б) формат на данните: Edig@s-XML;

2. за интегрирания обмен на данни:

а) протокол: HTTP/S-SOAP;

б) формат на данните: Edig@s-XML;

3. протокол за интерактивен обмен на данни: HTTP/S.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) За всички видове обмен на данни мрежата е интернет. В случай на извънредни ситуации ОПС предвижда и алтернативни канали за обмен на информация съгласно договорите за достъп и пренос.

Глава пета. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО БАЛАНСОВИЯ СТАТУС НА ПОЛЗВАТЕЛИТЕ

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС осигурява навременна и надеждна информация относно балансовия статус на ползвателите с цел осигуряване на възможност на всеки ползвател да предприема необходимите действия за коригиране на газовите си потоци за постигане на съответствие между количествата природен газ, които подава в газопреносната мрежа, и количествата, които изтегля от мрежата през съответния ден, така че да минимизира дисбаланса си и необходимостта от предприемане на действия по физическо (остатъчно) балансиране.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) За осъществяване на комуникация с ползвателите ОПС разработва и използва уеббазиран клиентски портал - платформа за публикуване на данни и обмен на информация.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ползвателите са длъжни да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни с ОПС.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС прилага схема за предоставяне на информация за входящите и изходящите количества природен газ на ползвателя за газовия ден, при която:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) по отношение на измерваните в рамките на деня входящи и изходящи количества от и към зоната за балансиране в случаите, когато разпределеното количество на ползвателя на мрежата е равно на потвърденото, ОПС не е задължен да предоставя друга информация освен сведенията за потвърденото количество;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) във всички останали случаи за ежедневно и неежедневно измервани входящи и изходящи количества в газов ден D ОПС предоставя на всеки ползвател най-малко два пъти на ден, в 12,30 ч. и в 16,30 ч., актуализирани сведения за измерените или разпределената му част от измерените количества, най-малко за общите измервани входящи и общите изходящи потоци, като всяко актуализирано сведение се отнася до газовите потоци от началото на газов ден D;

3. всяка актуализирана информация се предоставя в срок до два часа от края на последния час на газовите потоци;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) не по-късно от 13,00 ч. на газов ден D+1 ОПС предоставя на всеки ползвател информация за разпределените му начални входящи и изходящи количества за газов ден D и за началния размер на дневния му дисбаланс;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС предоставя на всеки ползвател на мрежата информация за разпределените му крайни входящи и изходящи количества и за крайния размер на дневния дисбаланс до 17,00 ч. на 4-то число от месеца, следващ отчетния.

Глава шеста.

ВИРТУАЛНА ТЪРГОВСКА ТОЧКА. УВЕДОМЛЕНИЯ ЗА СДЕЛКА

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС въвежда и поддържа виртуални търговски точки за всяка от балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България.

Чл. 21. Ползвателите на мрежата и търговците на природен газ могат да продават и купуват природен газ, използвайки ВТТ за съответната балансова зона, в т. ч. с цел минимизиране на дисбалансите по своите балансови сметки.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) При необходимост от предприемане на балансиращи действия от страна на ОПС той също може да търгува природен газ на ВТТ.

Чл. 23. Сделките за покупка и продажба на природен газ във ВТТ са по свободно договорени между страните цени.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Сключването на договор за участие на виртуална търговска точка между ОПС, от една страна, и ползвателите, притежаващи капацитет за пренос, и други регистрирани на ВТТ търговци, от друга, дава право на ползвателите и търговците да търгуват на ВТТ като регистрирани ползватели и да подават уведомления за смяна на собствеността на природния газ до ОПС.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Договорите за участие на ВТТ се публикуват от ОПС и съдържат най-малко следното:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;

2. (зал. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.)
3. цена за участие, срокове и начин на фактуриране и плащане;
4. условия, ред и срокове за оперативен обмен на информация за сключване на сделките на ВТТ;

5. санкции при неизпълнение на задължения на страните по договорите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС публикува на своята интернет страница най-малко следната информация за виртуалната търговска точка:

1. списък на регистрираните участници с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрация и данни за статуса;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) общия брой на извършените сделки с природен газ за газовия месец не по-късно от 10-о число на следващия газов месец;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) количеството на физически закупения и продаден природен газ на ВТТ в енергийни единици (kWh).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС е длъжен да актуализира информацията по ал. 3.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Ред и начин за подаване на уведомления за сделка до ОПС:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) прехвърлянето на собствеността на природния газ между две балансови портфолия на регистрирани ползватели на ВТТ в рамките на една зона за балансиране се извършва чрез подаване на уведомления за сделка за продажба и за сделка за покупка, подавани до ОПС за съответния газов ден - за ден напред или в рамките на газовия ден. Уведомления за сделки се подават и от оператор на платформа за търговия, като ОПС разпределя количествата по уведомленията по съответните портфолия;

2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) графикът за подаване, оттегляне и изменение на уведомленията за сделка се определя от ОПС и се публикува на интернет страницата му;

3. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) времето за обработка на уведомленията за сделка от ОПС е до два часа, след което на регистрирания ползвател се изпраща потвърждение по електронната поща;

4. всяко уведомление за сделка на ВТТ трябва да съдържа най-малко следните данни:

а) сделка ID (уникален номер);

б) газовия ден, за който се търгува природният газ;

в) контрагенти (кодове)/съответните балансови портфолия;

г) дата и час на сключване на сделката;

д) тип сделка (покупка/продажба);

е) количество [...] kWh;

5. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ако ОПС получи съответстващ набор от уведомления за сделка за покупка и сделка за продажба и ако количествата по уведомленията са равни, той разпределя количествата по уведомленията по съответните портфолия:

а) като изходящо количество за балансовото портфолио на ползвателя, подаващ уведомлението за сделка за продажба;

б) като входящо количество за балансовото портфолио на ползвателя, подаващ уведомлението за сделка за покупка;

6. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) когато количествата по уведомленията не са равни, ОПС разпределя по-ниското от двете посочени количества в уведомленията за сделка;

7. всеки регистриран ползвател на ВТТ може да подаде уведомление за сделка в газов ден, независимо дали е подал заявка за пренос на входни и изходни точки за същия газов ден;

8. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) количеството природен газ, посочено в уведомлението за сделка, следва да бъде включено в заявка или в коригираща заявка.

Глава шеста "а".

ПЛАТФОРМА ЗА ТЪРГОВИЯ С ПРИРОДЕН ГАЗ (НОВА - ДВ, БР. 57 ОТ 2019 Г. (*))

Чл. 25а. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) Ползвателите на мрежата и ОПС могат да търгуват на платформа за търговия, управлявана от оператор на съответната платформа.

Чл. 25б. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) Ползвателите на мрежата и търговците могат да продават и купуват природен газ, използвайки платформа за търговия с природен газ, в това число с цел минимизиране на дисбалансите по своите балансови сметки.

Чл. 25в. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) При необходимост от предприемане на балансиращи действия от страна на ОПС, както и с оглед покупка на газ за технологични нужди, той също може да търгува природен газ на платформата за търговия.

Чл. 25г. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) Сделките за покупка и продажба на природен газ на платформата за търговия са при ценови механизъм, определен съгласно правилата на съответната платформа. Механизмът, от една страна, следва да дава възможност за свободно договаряне между страните, а от друга страна, да осигурява недискриминационен принцип за сключване на сделките с оглед балансиране.

Чл. 25д. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) (1) Сключването на договор за участие на платформата за търговия между оператора на платформата, от една страна, и ползвателите, притежаващи капацитет за пренос, и други регистрирани на платформата за търговия търговци, от друга, дава право на ползвателите и търговците да търгуват на платформата за търговия като регистрирани ползватели.

(2) Договорите за участие на платформата за търговия се публикуват от оператора на платформата и съдържат най-малко следното:

1. предмет на договора, права и задължения на страните по него;
2. видовете продукти, търгуеми на платформата, и техните цени;
3. такси за участие, срокове и начин на фактуриране и плащане;
4. условия, ред и срокове за оперативен обмен на информация за сключване на сделките на платформата за търговия;
5. санкции при неизпълнение на задължения на страните по договорите.

(3) Операторът на платформата своевременно публикува на своята интернет страница най-малко следната информация:

1. данни за изменението на пределната покупна и пределната продажна цена след всяка сделка;
2. списък на регистрираните участници с информация за наименованието, идентификационния номер, датата на регистрация и данни за статуса;
3. общия брой на извършените сделки с природен газ за газовия месец не по-късно от 10-о число на следващия газов месец;
4. обема на закупения и продаден природен газ.

(4) Когато има няколко оператори на платформи за търговия в една и съща зона за балансиране, всеки от тях предоставя на ОПС необходимите данни с цел публикуване от негова страна на пределна продажна и пределна покупна цена.

Глава седма.

РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА ДИСБАЛАНСИ ПО ПОЛЗВАТЕЛИ. СЕТЪЛМЕНТ И ФАКТУРИРАНЕ НА ДИСБАЛАНСИ

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (*)) ОПС предоставя информация на

уеббазирания клиентски портал за статуса на балансовата сметка на ползвателите за газов ден D на ниво оперативна информация съгласно чл. 19 с цел да предприемат навременни корективни действия, а именно: да подадат коригиращи заявки или да сключат сделка за прехвърляне собствеността на природния газ на ВТТ, в т.ч. на платформа за търговия с природен газ за минимизиране на дисбаланса си за съответния ден.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) В случай че не са предприети корективни действия и/или е налице дисбаланс, ОПС определя размера на началния и крайния дисбаланс по начина и реда, определени в Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс по чл. 11, ал. 3 от Правилата за търговия с природен газ.

Чл. 28. (1) Всички дневни дисбаланси подлежат на финансово изчистване от/към балансовата сметка на съответния ползвател.

(2) Натрупаните по финансовата сметка такси за дисбаланс се изчистват към/от ползвателите на месечна база. Издаването на фактура от балансъора или ползвателя се извършва по реда на Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс.

(3) В началото на всеки месец финансовата сметка се нулира, като в нея започват да се натрупват дневните такси за дисбаланс за новия месец.

Глава осма. ОПЕРАТИВНО БАЛАНСИРАНЕ

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Оперативното балансиране на газопреносната мрежа е физическо компенсирание на разликите между общите количества природен газ, доставени на входните точки на газопреносната мрежа, и общите количества природен газ, изтеглени от газопреносната мрежа за същия период. ОПС предприема действия за промяна на входящите или изходящите количества природен газ с цел да поддържа газопреносната мрежа в експлоатационните ѝ граници.

Чл. 30. Физически дисбаланс на газопреносната мрежа е налице, когато общите входящи в мрежата количества природен газ, подадени от всички ползватели, се различават от общите изходящи количества от мрежата през съответния ден.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) При наличие на физически дисбаланс на мрежата ОПС извършва действия за балансиране:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г. (**)) сключва краткосрочни (за ден напред и в рамките на деня) сделки за прехвърляне собствеността на природен газ с другите участници на пазара за балансиране на платформата за търговия; сделките се сключват при най-ниска предложена цена при покупка и най-висока при продажба;

2. съхранява и/или използва количества природен газ в газопреносната мрежа (лайнпек);

3. съхранява и/или използва количества природен газ във/от съоръжение за съхранение на природен газ;

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) използва услуги по балансиране, като има правото да сключва договори за доставка на природен газ на вход на газопреносната мрежа с максимален срок на действие една година; договорите могат да бъдат сключвани след провеждане на прозрачна, недискриминационна и пазарно основана процедура съобразно максималния размер на възможните дисбаланси на природен газ в газопреносната мрежа; ОПС ежегодно анализира използването на услуги по балансиране в сравнение с използването на краткосрочни продукти на ВТТ и публикува данни за извършените от него процедури за услуги по балансиране.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) В случай на обективна невъзможност ОПС да предприеме действия за балансиране по чл. 31 и кумулативният дисбаланс на газопреносната мрежа надвиши определена от ОПС граница, което води до невъзможност да

се балансира физически преносната система и/или се застраши целостта и безопасната ѝ експлоатация, ОПС предприема действия съобразно раздел VI от Правилата за управление и технически правила на газопреносните мрежи и/или Наредба № 10 от 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ. Границата на кумулативния дисбаланс се определя и публикува на интернет страницата на ОПС.

Глава девета. **ЗАДЪЛЖЕНИЯ В РАМКИТЕ НА ДЕНЯ**

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) ОПС може да налага на ползвателите задължения в рамките на деня, за да стимулира ползвателите да управляват салдото по баланса си в рамките на деня с цел гарантиране на целостта на преносната мрежа и минимизиране на необходимостта от извършване на действия за балансиране от ОПС.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Без да засяга правото на КЕВР да вземе решение по своя инициатива, ОПС може да отправя до КЕВР предложение за налагане на задължения в рамките на деня по реда на чл. 26 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26.03.2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи. ОПС може да предложи различни задължения в рамките на деня за различните категории входни или изходни точки с цел осигуряване на по-ефективни стимули за различните категории ползватели на мрежата.

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) Правилата могат да бъдат изменяни по инициатива на КЕВР или по предложение на ОПС.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. "Балансово портфолио" е съвкупността от входящите и изходящите количества природен газ на ползвател на мрежата.

2. "Виртуална търговска точка (ВТТ)" е нефизическа точка, чрез която регистрираните ползватели на виртуалната точка могат да прехвърлят помежду си собствеността на природния газ.

3. "Дисбаланс" е разликата между количествата природен газ, разпределени на ползвател на входните точки на преносната мрежа, и количествата природен газ, разпределени на ползвателя на изходните точки на мрежата, за съответния газов ден, като се вземе предвид природния газ за оперативни нужди и сделките, сключени във виртуална търговска точка. Дисбалансът може да има положителен и отрицателен знак. Количествата на дневния дисбаланс се изразяват в kWh.

4. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Действие за балансиране" е действие, което се предприема от ОПС за промяна на входящите или изходящите потоци във или от преносната мрежа, с изключение на действията, свързани с природен газ, който не е отчетен като изтеглен от системата, и природен газ, използван от ОПС с цел експлоатация на системата.

5. "Зона за балансиране" е входно-изходна система, по отношение на която важи специален режим за балансиране.

6. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Задължение в рамките на деня" е набор от правила относно входящите и изходящите количества на ползвателите на мрежата в рамките на газовия ден, наложени от ОПС спрямо ползвателите, съгласно чл. 25 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26.03.2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

7. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Количество по уведомление за

сделка" е количество природен газ, предавано между ОПС и ползвател или ползватели на мрежата или между балансови портфолия според случая.

7а. (нова - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Платформа за търговия" е електронна платформа за двустранна търговия и/или търговия на борсов принцип, поддържана и управлявана от оператор на платформа за търговия, чрез която търговските участници могат да обявяват и приемат, в това число да изменят и оттеглят оферти за покупка и продажба на газ за посрещане на краткосрочните колебания на търсенето и предлагането на газ, съгласно условията, важащи за платформата за търговия, и на която ОПС търгува с цел извършване на действия за балансиране.

7б. (нова - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Оператор на платформа за търговия с природен газ" е лице, което управлява платформа за търговия съгласно Правилата на платформа за търговия с природен газ.

8. "Подготвителен период" е период от два часа с начало първия кръгъл час след получаване на заявката, след изтичането на който започва действителното изпълнение на заявката.

9. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Ползвател на мрежата" е всяко физическо или юридическо лице, регистрирано от ОПС като ползвател на преносна мрежа, което възнамерява да използва услугите по преноса.

10. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Потвърдено количество" е количество природен газ, за което ОПС е потвърдил, че по график е планирано или препланирано да бъде пренесено в газов ден D.

11. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Разпределено количество" е количество природен газ, което е записано на даден ползвател на мрежата от ОПС като входящо или изходящо количество, изразено в kWh.

12. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Регистрирани ползватели на виртуална търговска точка" са ползватели на мрежата, притежаващи капацитет за пренос, и търговци на природен газ, които имат сключен договор за участие на виртуалната търговска точка с ОПС.

12а. (нова - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Регистриран участник на платформата за търговия" е ползвател на мрежата, притежаващ капацитет за пренос, търговец или ОПС, който има сключен договор за участие на платформата за търговия с оператора на платформата и отговаря на условията за сключване на сделки на платформата за търговия.

13. "Схема за предоставяне на информация" е схема, при която информацията за ежедневно и нееднодневно измерваните изходящи количества се основава на разпределяне на измерените потоци през газовия ден, съгласно Вариант 1 на схемите по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26.03.2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

14. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Услуга по балансиране" е услуга, която се предоставя на ОПС по договор за газ, необходим за посрещане на краткосрочните колебания на търсенето и предлагането на газ, и която не е краткосрочен стандартизиран продукт.

15. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2019 г., в сила от 19.07.2019 г.) "Цикъл за обработване на коригиращи заявки" е процесът, който се извършва от ОПС и с който той предава на ползвател на мрежата съобщението за потвърдените количества. Цикълът на обработване на коригираща заявка започва в началото на първия кръгъл час след получаване на коригираща заявка.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Тези правила са приети от КЕВР с решение по протокол № 227 от 30.11.2016 г. на

основание чл. 12, ал. 8 от Правилата за търговия с природен газ и в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26.03.2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

§ 3. Тези правила влизат в сила от деня на постановяване на решението на КЕВР за приемането им.

§ 4. Тези правила се прилагат не по-рано от 1.01.2017 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ПРАВИЛА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА
БАЛАНСИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ПРИРОДЕН ГАЗ**

(ОБН. - ДВ, БР. 57 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 19.07.2019 Г.)

§ 33. Параграф 1, т. 5, § 2, т. 4, § 22, т. 2, § 23, 24 и § 27, т. 2 от Правилата за изменение и допълнение на Правилата за балансиране на пазара на природен газ се прилагат от датата на започване на функционирането на платформата за търговия, но не по-късно от 1 януари 2020 г.

§ 34. Правилата за изменение и допълнение на Правилата за балансиране на пазара на природен газ са приети от Комисията за енергийно и водно регулиране с решение по протокол № 122 от 11.07.2019 г. по т. 4.

§ 35. Правилата за изменение и допълнение на Правилата за балансиране на пазара на природен газ влизат в сила от деня на обнародването им в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ПРАВИЛА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПАЗАРА НА
ПРИРОДЕН ГАЗ**

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2021 Г., В СИЛА ОТ 01.10.2021 Г.)

§ 2. Правилата за изменение на Правилата за балансиране на пазара на природен газ са приети от Комисията за енергийно и водно регулиране с решение по Протокол № 194 от 16.09.2021 г. по т. 2.

§ 3. Правилата влизат в сила от 1 октомври 2021 г.